

Beslut

Datum 2025-04-15

Dnr 2024:9789

Sida **1 (23)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av den anpassade grundskolans
undervisning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke
och relationer vid Norrtälje anpassad grundskola i
Norrtälje kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Norrtälje anpassad grundskola avseende undervisningens kvalitet utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt rektorns ansvar för utbildningen inom samma område.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda anpassade grundskolornas undervisning samt rektorns ansvar för utbildningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Norrtälje anpassad grundskola den 11 mars 2025 och genomförde en digital intervju med rektorn den 13 mars 2025. Besöket genomfördes av utredarna Roger Persson och Ulrika Sutorius.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- En observation av delar av lärmiljön
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2025.

Beslut

Undervisningens bidrag till att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Norrtälje anpassad grundskola i Norrtälje kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen **i låg utsträckning** utformas för att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- utveckla undervisningens innehåll i kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck
- gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Rektorns ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Norrtälje anpassad grundskola i Norrtälje kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn **i låg utsträckning** ansvarar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att den är återkommande och samordna undervisningen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet
- ge förutsättningar till kompetensutveckling för lärarna inom kunskapsområdet så att de kan utveckla undervisningen

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **5 november 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:9789) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Undervisningens bidrag till att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Undervisningens innehåll

Här bedöms:

- Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning
- Samordnad undervisning
- Kunskaper i undervisningen

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning**Undervisningen är endast delvis återkommande och fördjupad**

Skolinspektionens granskning visar att det skiljer sig åt mellan de olika klasserna huruvida kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer blir återkommande under åren på högstadiet. Gemensamt för samtliga klasser är dock att frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck inte återkommer.

Av intervjuer med såväl lärare som rektorn framgår att kunskapsområdet är en del i undervisningen varje år i högstadiet, men att det ser olika ut i klasserna i vilken mån kunskapsområdet behandlas i inplanerad form. Det finns lärare som har undervisat inom kunskapsområdet under flera månader vid tiden för Skolinspektionens besök samtidigt som det finns andra lärare som ännu inte har behandlat kunskapsområdet utöver spontana inslag, även om det enligt lärare är på gång. Rektorn och lärare uppger att det sker ett grundläggande arbete inom kunskapsområdet i låg- och mellanstadiet som sedan återkommer i fördjupad form under högstadietiden. I lärarintervjuerna framkommer bland annat att frågor om relationer och människors olikheter genomsyrar undervisningen i samtliga klasser. Det förekommer även i ett par klasser att undervisning om människokroppen och frågor om exempelvis puberteten blir återkommande. Däremot omfattar undervisningen inte inplanerade inslag som återkommer om hedersrelaterat våld och förtryck.

Undervisningen utifrån kunskapsområdet är aktuell och relevant

Granskningen visar att lärarna verkar för att den undervisning som rör kunskapsområdet ska vara aktuell och möta eleverna på ett anpassat sätt utifrån elevernas kunskapsutveckling.

Lärare uppger i intervjuer att de brukar ta del av material från olika myndigheters och organisationers hemsidor och applikationer för att de inslag i undervisningen som rör kunskapsområdet ska vara aktuella och relevanta för elevgruppen. Elever och lärare berättar att de arbetar med olika texter med tillhörande uppgifter och nyhetssändningar som de sedan diskuterar tillsammans. Lärare uppger att det är vanligt att innehållet i nyheterna relaterar till kunskapsområdet och ger som exempel att inslag handlat om att användningen av kondomer har minskat. Lärare berättar även att de använder sig av filmer i undervisningen, till exempel om ämnen som "grooming" och vad som är okej och inte okej att göra på sociala medier.

Enligt lärare handlar det också om att fånga upp frågor och funderingar som cirkulerar bland eleverna och arbeta utifrån elevgruppens sammansättning och vilka behov som eleverna har. Lärare ger exempel på att de har pratat om risker med att prata med andra på nätet. Vidare uppger lärare att de har tagit hjälp av skolsköterskan i undervisningen för att prata om ämnen som pubertet, kropp och svett. Lärare berättar att de också har fått stöd av kuratorn och att kuratorn har tagit fram arbetsmaterial som lärarna kan använda sig av i undervisningen. Av intervjuerna framgår att eleverna inte har besökt ungdomsmottagningen, men enligt lärare finns planer på att återuppta detta.

Samordnad undervisning

Undervisningen om kunskapsområdet samordnas i begränsad utsträckning

Granskningen visar att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer på skolan är ett inslag som förekommer i flera ämnen på högstadiet. Lärarna samordnar dock undervisningen inom kunskapsområdet i begränsad utsträckning.

Av intervjuerna framgår att kunskapsområdet främst ingår i undervisningen i de naturorienterande ämnena och i viss mån de samhällsorienterande ämnena, även om det också förekommer inslag av kunskapsområdet i undervisningsämnen som bild och svenska. Däremot framgår att det saknas ett organiserat arbete lärare emellan för att samordna undervisningen. Lärare uppger visserligen att de delar tips och länkar mellan varandra samt att de har gemensamma pedagogiska mötestider när en samverkan kan ske. Det har dock inte förekommit gemensamma samtal om att samplanera eller utveckla undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer eller hur kunskapsområdet ska integreras i undervisningen. Till följd av en begränsad samverkan ser det olika ut mellan lärarna i olika klasser hur de lägger upp undervisningen om kunskapsområdet för eleverna. Vissa lärare arbetar med det i långa teman medan andra lärare genomför en undervisning i korta perioder. Lärare berättar att det finns tankar och önskemål om att inleda ett temaarbete om kunskapsområdet som alla lärare

är delaktiga i och där olika ämnen på högstadiet kan ingå. Enligt lärare finns även önskemål om att samverka inom kunskapsområdet med de andra stadierna i såväl grundskolan som den anpassade grundskolan.

Kunskaper i undervisningen

Undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om människans reproduktion, sexualitet och identitet

I intervjuerna med lärare och elever framkommer att undervisningen innehåller moment som bland annat rör kroppen, hälsa, menstruation och preventivmedel. I planeringen för de naturorienterande ämnena ingår exempelvis ett arbetsområde som behandlar puberteten. Inom arbetsområdet möter eleverna inslag som exempelvis rör aspekter som människokroppen och svett. Vidare framkommer i elevintervjuer att undervisningen har behandlat frågor om hbtqi, exempelvis att man kan vara kär i någon av samma kön. Av intervjuerna framgår dock att lärare har berört ämnen som könssjukdomar och preventivmedel varierande mycket i undervisningen. Lärare berättar att undervisningen har varit grundläggande och förenklad om ämnen som preventivmedel för de nuvarande eleverna och att de bara kort har berört könssjukdomar. Enligt lärare kommer eleverna få mer undervisning i reproduktion och preventivmedel i de senare åren av högstadiet.

Undervisningen bidrar i viss utsträckning till att stärka elevernas förutsättningar att göra medvetna och självständiga val

Av lärarintervjuerna framgår att lärarna i viss mån arbetar med att eleverna ska få insikt i vad det innebär att göra självständiga val. Lärare berättar att detta ofta sker i det dagliga mötet med eleverna och kan handla om mindre val i form av arbetsuppgift, texter att läsa eller förmedla vilken som är ens favoritträtt. Enligt lärare tenderar elever att följa grupptricket och att det därigenom blir svårt för dem att ta egna beslut. Lärare försöker därför använda olika metoder för att stärka eleverna i sina val, till exempel låta dem uttrycka sina egna tankar och åsikter om olika saker i skrift. Lärare berättar även att elever i "kompissamtal" får träna på att vara vänner trots att de eventuellt tycker olika om något. Rektorn uppger att det finns ett arbete tillsammans med studie- och yrkesvägledaren som handlar om olika framtidsval för eleverna där aktiva och självständiga val står i fokus.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för egna och andras rättigheter men förmedlar endast delvis betydelsen av samtycke

I intervjuer med elever och lärare framkommer att eleverna i undervisningen möter inslag som empati, relationer, respekt och acceptans för andra människors olikheter, men att samtycke i förhållande till sexuella relationer inte har fått särskilt stort utrymme. Lärare berättar att frågorna görs aktuella såväl i

undervisningen som i det dagliga mötet med eleverna och det generella relationella arbete som bedrivs. Enligt elever för de ofta samtal om relationer och vänskap i undervisningen. Elever berättar bland annat att de har pratat om att det är bra att vara vän och att det är något som man mår bra av. Elever ger ytterligare exempel på att de i undervisningen har behandlat frågor om våld i relationer och alla människors lika värde. Vidare framkommer i intervjuer att undervisningen i vissa klasser har omfattat samtal om säkerhet på nätet.

Av intervjuer med lärare framgår att det skiljer sig åt mellan lärarna i vilken grad som de har behandlat frågor om samtycke i undervisningen. En lärare berättar visserligen att det har varit en del av det tema som hen har haft inom kunskapsområdet och att det där gjordes kopplingar till sexualitet. Övriga lärare ger dock uttryck för att det främst har berörts i förhållande till vänskapsrelationer. Enligt lärare förekommer samtal om samtycke och gränsdragningar i förhållande till fysisk beröring. Lärare ger bland annat exempel på att det finns elever som är för fysiska, vilket gör att de ofta behöver prata om var gränsen går och att ett nej alltid är ett nej samt hur man kan visa med kroppsspråket att man inte vill. Endast i en av klasserna har lärare tagit upp samtyckeslagen.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön, men endast i begränsad utsträckning till hedersrelaterat våld och förtryck

I intervjuer med såväl lärare som elever framkommer exempel på att undervisningen ger eleverna möjlighet att undersöka olika föreställningar om vad som ses som kvinnligt och manligt samt hur dessa föreställningar kan påverka människors livsvillkor. En lärare berättar att de har arbetat med jämställdhet och gjort jämförelser mellan hur det ser ut i samhället nu i förhållande till tidigare i historien. Elever ger exempel på att de har pratat om skillnader mellan kvinnors och mäns löner och den föräldraledighet respektive kön tar ut. Jämförelser görs även mellan olika länder på förekommen anledning i samband med att de ser på nyheterna. Lärare berättar att samtal om normer för vad som anses vara kvinnligt respektive manligt ingår i bildundervisningen. Eleverna har bland annat fått söka efter bilder som är typiska för en viss könsnorm och några elever berättar att de för tillfället håller på att göra en film om könsnormer. Lärare har också utmanat eleverna med frågor om pojkar och män kan bära kjol eller om flickor och kvinnor är tvungna att vara eller göra något på ett visst sätt. Vidare uppger någon lärare att de har diskuterat frågor om hbtqi i klassen och vilka olika sexuella läggningar som finns. Enligt läraren har de bland annat pratat om kärleken till en människa snarare än ett kön. Det framkommer även exempel på att undervisningen har omfattat samtal om identitet. Elever uppger att de har haft ett tema om normer

föregående läsår och att de då pratade om frågor som rör kvinnligt och manligt samt olika värderingar som man har.

Dock framgår av samtliga intervjuer att eleverna i begränsad omfattning ges möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik. Såväl elever som lärare berättar att undervisningen sällan tar upp frågor om hedersrelaterat våld och förtryck. Enligt lärare har det främst behandlats på förekommen anledning i samband med att eleverna har tittat på nyheterna. Lärare ger uttryck för att det kan vara ett känsligt ämne för vissa elever samt att de inte har särskilt mycket kunskap om hedersproblematik.

Undervisningen ger eleverna endast delvis möjligheter att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i medier

I intervjuerna med elever och lärare framkommer få exempel på att undervisningen har haft ett fokus på hur kvinnor och män kan framställas i media och andra sammanhang. Enbart ett par av lärarna uppger att de har behandlat det inom ramen för undervisningen och bland annat pratat om kroppsideal, om sexualiserade bilder samt om att flickor inte ska behöva ställa upp på något på nätet mot sin vilja. Andra lärare berättar att de har pratat om ämnen som vilka normer eller risker som förekommer på sociala medier, men att de inte har tittat på hur framställningar av kön ser ut. Elever uppger att de har pratat om manipulerad reklam i undervisningen och hur människor ser ut på manipulerade bilder, men samtalen utgick inte ifrån olika kön utan generellt om normer för hur man ska se ut. En lärare uppger att hen har skjutit på att prata om känsliga ämnen som exempelvis pornografi med eleverna och att hen förmodligen kommer att ta med någon fråga elevhälsan eller ungdomsmottagningen när så ska ske.

Undervisningens form

Här bedöms:

- Didaktiska val i undervisningen
- Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat
- Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

Didaktiska val i undervisningen

Undervisningens arbetsuppgifter är varierade och lärmiljön är anpassad

Granskningen visar att lärarna skapar en variation i uppgifterna som eleverna får i samband med undervisning inom kunskapsområdet. Lärmiljön är utformad för att möta elevernas behov. I undervisningen använder lärarna alternativa kommunikationsverktyg för att tillgängliggöra innehållet för samtliga elever.

Lärare uppger att de förklarar ord och begrepp tydligt för att eleverna ska förstå. De använder sig också av bildstöd, filmer samt utvalda digitala tjänster, vilket eleverna bekräftar. Enligt lärare finns även arbetsmaterial som stöd till de filmer som de använder i undervisningen. Elever berättar att när de ska börja en lektion finns ett schema för vad de ska göra och hur länge som de ska arbeta med en viss uppgift. För elever som har svårt att läsa kan personalen hjälpa till att läsa eller skriva ner det som eleverna säger. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön i klassrummet framgår att lärmiljön är utformad för att möta elevernas behov av att lära tillsammans och på olika sätt. Exempelvis har lärarna skapat möjlighet i klassrummen för eleverna att såväl sitta enskilt och avskärmat som tillsammans i grupp. Det finns även grupprum i direkt eller indirekt anslutning till klassrummen. Klassrummen är utrustade med både analoga och digitala skrivtavlor. Bildstöd förekommer för olika upplägg, aktiviteter och arbetsområden. På en del väggar sitter vissa material, som kartor, alfabetet, kalendrar och i något rum även bildalster. Lärarna berättar dock att de försöker hålla elevernas omgivning avskalad för att minska risken för distraherande stimuli.

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Klassrumsklimatet präglas av tillit och öppenhet

Granskningen visar att lärarna använder olika strategier för att skapa en tillitsfull miljö där eleverna känner sig trygga att uttrycka sina åsikter, ställa frågor och delta aktivt i diskussioner om kunskapsområdet.

Av intervjuer med elever och lärare framgår att det kan bli spännande att prata om ämnen som rör sexualitet, samtycke och relationer. En lärare ger också uttryck för att det kan vara särskilt känsligt för vissa elever att prata om frågor som rör nakenhet och hedersproblematik. Lärare berättar att det inte finns några särskilda förhållningsregler vid diskussioner om kunskapsområdet, men ger exempel på olika strategier som lärare kan använda sig av för att uppmuntra till ett deltagande i diskussioner. Det kan handla om att försöka avdramatisera känsliga ämnen och att använda humor för att lätta upp en laddad stämning. Lärare framhåller också vikten av att uppmuntra eleverna att våga fråga vad som helst. En lärare uppger att hen förmedlar till eleverna att det som de pratar om på lektionerna ska stanna i klassrummet. Andra metoder för att öka deltagande i diskussioner och som lärarna använder sig av är att styra turordningen i samtalet genom att bestämma denna på förhand, gå laget runt, dra stickor med elevernas namn och ställa riktade frågor till elever som är tysta. En lärare berättar att hen brukar dela upp diskussionerna utifrån kön eller årskurs efter önskemål från eleverna. I särskilda fall kan elever som tycker att det är extra jobbigt få sitta i ett rum intill och lyssna på diskussionen därifrån.

Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

Undervisningen fångar till viss del upp elevers behov, men gör eleverna sällan delaktiga i arbetet med kunskapsområdet

Granskningen visar att även om undervisningen fångar upp elevernas intressen och behov utifrån kunskapsområdet tas dessa inte med i arbetet med att utveckla undervisningen.

Av intervjuerna med rektorn, lärare och elever framgår att lärare fångar en del av elevernas frågor i flykten. Enligt lärare är eleverna relativt öppna med vad de själva och andra gör och kommer i kontakt med när de vistas på nätet. Lärare beskriver att eleverna kan ställa frågor på egna initiativ om det som nyheterna har tagit upp och enligt några elever ger lärarna utrymme till frågor som elever lyfter. Av intervjuerna med elever och lärare framgår dock att det sällan har varit frågor inom kunskapsområdet. Ett par lärare uppger dock att elevernas inflytande på undervisningen förmodligen är mer begränsad avseende kunskapsområdet jämfört med andra arbetsområden. En lärare berättar att hen vid ett tillfälle visserligen har använt sig av en frågelåda när eleverna arbetade med kunskapsområdet i form av ett tema, men uppger att ingen elev lämnade någon fråga. Vidare beskriver lärare att eleverna inte heller har fått utvärdera undervisning inom kunskapsområdet i samma grad som andra arbetsområden. Enligt rektorn finns ett generellt arbete på skolan att öka elevernas upplevelse av delaktighet. Elever bekräftar bilden av att de sällan har haft möjlighet att påverka planering och genomförande, men säger att lärarna ställer muntliga frågor till eleverna efter lektionerna eller ett arbetsområde och att det även gäller undervisning inom kunskapsområdet.

Rektorns ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Rektorns ansvar

Här bedöms:

- Rektorns styrning
- Förutsättningar för samordning
- Ansvar för kompetensutveckling

Rektorns styrning

Rektorn ser endast delvis till att undervisningen om kunskapsområdet blir återkommande

Granskningen visar att rektorn endast till viss del styr och leder arbetet om hur kunskapsområdet återkommande ska behandlas i utbildningen.

I intervjun med rektorn framkommer att det har påbörjats ett arbete med att se över hur olika delar av kunskapsområdet ska hanteras i utbildningen. Rektorn uppger att ett arbete blev initierat redan för ett par år sedan i samband med den nya läroplanen. Utifrån en lägesanalys tog de då fram nya mål som bland annat handlade om jämställdhet, normer, relationer och sexualitet, vilket sedan skulle resultera i en handlingsplan för kunskapsområdet samt en särskild plan för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. På grund av rektorsbyte pausades detta utvecklingsarbete, men enligt rektorn är tanken att återuppta det snart igen. Rektorn uppger att det under det innevarande läsåret saknats styrning kring kunskapsområdet och lärarna förklarar att det främst varit deras eget ansvar att driva utvecklingen av undervisningen. Rektorn uppger dock att hen uppfattar att det nuvarande arbetet är återkommande, både i planerad form inom ramen för undervisningen och mer kontinuerligt genom att frågor som rör kunskapsområdet aktualiseras i vardagen. Rektorn beskriver att en progression inom kunskapsområdet främst blir stadietvis och att den undervisning som eleverna får i de lägre årskurserna återkommer sedan i fördjupad form i högstadiet. Heder är dock inte ett område som återkommer som planerade inslag under högstadietiden. I intervjuer med lärare och insända dokument från huvudmannen framkommer att skolan uppmärksammar vissa dagar med koppling till kunskapsområdet, som FN-dagen. Lärare uppger dock att det är på deras egna initiativ och att det inte sker något riktat arbete mot kunskapsområdet.

Förutsättningar för samordning

Rektorn ger begränsade förutsättningar till att samordna undervisningen

Granskningen visar att det finns en begränsad samordning av undervisningen avseende sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns ingen samlad planering och övergripande samordning för att undervisningen i olika ämnen ska ge eleverna möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet

Av intervjuer med rektorn och de dokument som har inkommit från huvudmannen framgår att elevhälsan tidigare skulle ta fram en plan för ett arbete med könsmönster, sexualitet, samtycke och relationer. Dock har denna plan enligt rektorn inte fullt ut implementerats i utbildningen utan är ett förbättringsområde för det nuvarande läsåret. Planen omfattar elevhälsans insatser på kunskapsområdet, till exempel gällande hbtqi, sociala medier och våld i nära relationer, men dessa insatser rör enbart grundskolan och inte den anpassade grundskolan. Huvudmannen har även skickat in ett vägledningsdokument i arbetet med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, men inte heller detta är något som skolan har aktualiserat. Det finns regelbundna forum när lärarna träffas där samordning av kunskapsområdet skulle kunna ske, men enligt lärarna har tiden framför allt vikts åt samtal om bedömning. Rektorn uppger att skolledningen behöver säkerställa att en samordning också sker på den mötestid som är avsatt. Enligt rektorn förekommer en samverkan mellan elevhälsan och lärarna i vardagen, men det är inte ett aktivt och systematiskt arbete.

Ansvar för kompetensutveckling

Rektorn säkerställer inte att det finns förutsättningar för lärare att undervisa om kunskapsområdet

Granskningen visar att det finns möjligheter för lärarna att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att undervisa om kunskapsområdet. Rektorn har dock inte tagit reda på vilken kompetensutveckling som lärarna har behov av för att utveckla sin undervisning.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns vissa förutsättningar för lärarna att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla undervisningen om kunskapsområdet. Det framkommer att en del av lärarna genomgick en webbaserad utbildning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer för ett par år sedan i samband med implementeringen av den nya läroplanen. Enligt rektorn skulle de dock behöva undersöka om det finns ett ytterligare behov av fortbildning med anledning av att det har tillkommit lärare sedan dess. Rektorn berättar att lärarnas arbetslagsledare har lyft frågan om planer för kommande kompetensutvecklingsinsatser, vilket rektorn uppger är ett tecken på att det också finns ett behov. Rektorn ger som exempel att lärarna kan

behöva mer kompetens inom frågor om hbtqi samt hedersrelaterat våld och förtryck. Med anledning av detta berättar rektorn att det finns planer på att genomföra en workshop om hbtqi på skolan. Lärare uppger att rektorn inte har efterfrågat eventuellt behov av kompetensutveckling, men att de inte heller har signalerat detta till rektorn. Lärare ger i intervjuerna dock uttryck för att de skulle vara i behov av mer kompetens i fråga om hedersproblematik.

Identifierade utvecklingsområden

Undervisningens bidrag till att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- utveckla undervisningens innehåll i kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Läroplanen anger att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.¹ Läroplanen anger vidare att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.²

Av granskningen framgår att undervisningen i begränsad utsträckning ger eleverna möjligheter att skapa förståelse för egna och andras rättigheter, stärka förmågan att göra medvetna och självständiga val samt förmedla betydelsen av samtycke. Undervisningen ger eleverna även begränsade möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck samt till framställningar av relationer och sexualitet i olika medier i olika sammanhang. Granskningen visar att de diskussioner som förs är främst utifrån oplanerade inslag och på förekommen anledning, vilket kan medföra att kunskaper inte

¹ Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

² Lgra22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag Skolans uppdrag.

kommer alla elever till del eller att frågor om hedersrelaterat våld och förtryck inte blir återkommande i undervisningen. Genom att ha inplanerade inslag där frågor om samtycke och maktstrukturer som rör kön och hedersrelaterat våld och förtryck kan eleverna rustas med kunskaper och positiva värden för att bygga trygga och respektfulla relationer och leva ett liv fritt från våld. En undervisning som utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till framställningar av relationer och sexualitet i olika medier och sammanhang kan främja arbetet mot våld i ungas partnerrelationer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärare förutsättningar att utveckla undervisningen för att eleverna ska få möjlighet att utveckla kunskaper som främjar elevernas hälsa och välbefinnande, stärker deras förmåga att göra medvetna och självständiga val, bidrar till förståelse för egna och andras rättigheter, förmedlar betydelsen av samtycke, omfattar kunskaper om maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck samt utvecklar elevernas kritiska förhållningssätt till framställningar av relationer och sexualitet i olika medier och sammanhang. För att lärarna ska kunna såväl upptäcka utsatthet hos eleverna som förmedla kunskaper i undervisningen behöver lärarna ha ändamålsenlig kompetens inom området. Skolverket har material som kan användas i detta.³

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

I läroplanen anges att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska även se till att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen, samt förbereda eleverna för delaktighet, medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.⁴

Av granskningen framkommer att eleverna ges få möjligheter att delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av undervisningen. Genom att på ett strukturerat och medvetet sätt göra eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen om kunskapsområdet utvecklas elevernas förmåga att utöva inflytande samt möjligheten att identifiera områden där undervisningen behöver fördjupas.

³ [Sexualitet, samtycke och relationer - Skolverket](#); [Motverka hedersrelaterat våld och förtryck i skolan - Skolverket](#). (hämtat 2025-03-31)

⁴ Lgr22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna ges ett ökat utrymme för delaktighet i planeringen och utvärderingen av undervisningen om kunskapsområdet. Ett sätt kan vara att lärare utefter elevernas mognad på ett strukturerat sätt tar del av elevernas behov och önskemål när det gäller undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Som stöd i arbetet kan rektorn använda Skolverkets material om Sexualitet, samtycke och relationer i anpassade grundskolan⁵ och material om Elevers rätt till delaktighet i sin utbildning⁶.

Rektorns ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att den är återkommande och samordna undervisningen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet

Läroplanen anger att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer och att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.⁷ Läroplanen anger att eleverna ska få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.⁸ Vidare anger läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.⁹ Läroplanen anger också att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Läraren ska också organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.¹⁰

Av granskningen framgår att eleverna till övervägande del får undervisning om sexualitet, samtycke och relationer under alla år på högstadiet, men att lärarna har kommit olika långt i arbetet med att utveckla undervisningen om kunskapsområdet. Även om rektorn ger vissa förutsättningar för samordning av undervisningen och har initierat ett utvecklingsarbete med kunskapsområdet, är det ännu inte implementerat i utbildningen. Det framgår att lärarna med anledning av detta främst planerar undervisningens innehåll var för sig och att det därmed inte finns något medvetet arbete för att synliggöra hur

⁵ [Sexualitet, samtycke och relationer i anpassade grundskolan – webbkurs – Skolverket](#) (hämtat: 2025-03-31)

⁶ [Elevers rätt till delaktighet i sin utbildning - Skolverket](#) (hämtat: 2025-03-31)

⁷ Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

⁸ Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper.

⁹ Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹⁰ Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer.

undervisningen kan breddas, fördjupas och ge eleverna en helhetsbild av hur kunskapsområdet hänger ihop. Genom att ta ansvar och se till att kunskapsområdet behandlas återkommande ger det eleverna möjlighet till progression och fördjupat lärande i utbildningen utifrån kunskapsområdet. Genom att lärarna i högre grad samordnar sin undervisning och får kännedom om vad andra lärare gör kan lärarna närma sig kunskapsområdet tillsammans. Ett samlat arbete kan skapa en helhet för eleverna där olika undervisningsämnen bidrar med olika perspektiv.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn som pedagogisk ledare samt chef över lärarna och övrig personal i skolan tar ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck återkommande ska behandlas i utbildningen. Skolinspektionen rekommenderar vidare att utveckla undervisningen så att den synliggör olika perspektiv och därigenom ger eleverna en helhetsbild. Det kan innebära att ge lärarna ökade förutsättningar att utforma undervisningen om kunskapsområdet så att det återkommer i alla årskurser samt samordna olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som helhet. Skolverket har material som kan användas i detta.¹¹

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- ge förutsättningar till kompetensutveckling för lärarna inom kunskapsområdet så att de kan utveckla undervisningen

Läroplanen anger att rektorn inom givna ramar har ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹²

Av granskningen framgår att rektorn inte har tagit reda på vilken kompetensutveckling som lärarna har behov av för att kunna undervisa om kunskapsområdet. Genom att ta reda på vilka behov av kompetensutveckling som finns gällande kunskapsområdet och se till att lärarna får den insats som de behöver kan utbildningen stärkas. När lärare får kompetensutveckling och delar med sig av sina kunskaper kan de lära av varandra. Det ger ökade förutsättningar för att eleverna ska få en undervisning som rustar deras förmåga att göra medvetna och självständiga val, bidrar till förståelse för egna och andras rättigheter samt förmedlar betydelsen av samtycke. En sådan undervisning kan vidare ge kunskaper om maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck samt utveckla elevernas kritiska förhållningssätt till

¹¹ [Sexualitet, samtycke och relationer - Skolverket](#) (hämtat 2025-03-31)

¹² Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

framställningar av relationer och sexualitet i olika medier och sammanhang, däribland pornografi.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna får den kompetensutveckling de behöver. Rektorn bör också än mer ge lärarna och annan personal med kompetens inom området möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen. Skolverket och SPSM har anordnat Mötesplats anpassade skolformer. Myndigheterna har även, inom ramen för Specialpedagogik för lärande, tagit fram modulen Utveckla arbetet i anpassade skolformer. På Skolverket och SPSM finns material som kan användas i detta arbete.¹³

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Roger Persson. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Ewa Mölleryd och Ulrika Tutorius deltagit.

¹³ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/leda-personal/planera-organisera-och-folja-upp-kollegialt-larande> och <https://www.spsm.se/kompetensutveckling/> (hämtat 2025-03-31)

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas undervisning utifrån valda delar av kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. I granskningen bedöms kvaliteten på undervisningen i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Kvalitetskriterier

Undervisningens innehåll

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Samordnad undervisning

Kunskaper i undervisningen

Undervisningens form

Didaktiska val i undervisningen

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

Frågeställning 2

I vilken utsträckning tar rektorn ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Kvalitetskriterier

Rektorns ansvar

Rektorns styrning

Förutsättningar för samordning

Ansvar för kompetensutveckling

Bilaga 2: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.¹⁴

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.¹⁵

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.¹⁶ Att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar innebär att det måste finnas kunskap hos såväl lärare och annan personal som hos elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas.¹⁷

Av skollagen framgår att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal.¹⁸

Av de inledande delarna av läroplanen för anpassade grundskolan framgår att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Vidare framgår att medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.¹⁹

¹⁴ 26 kap. 20 § skollagen.

¹⁵ 1 kap. 4 § skollagen.

¹⁶ 1 kap. 5 § skollagen.

¹⁷ Prop. 2009/10:165, s. 634.

¹⁸ 2 kap. 25 § skollagen.

¹⁹ Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmännisklighet.

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i läroplanen och ta klart avstånd från det som strider mot dem.²⁰

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.²¹

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.²²

Skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.²³

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar

²⁰ Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet.

²¹ Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

²² Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

²³ Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.²⁴

Av de inledande delarna av läroplanen för anpassade grundskolan framgår att skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.²⁵

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår avseende skolans mål bland annat följande. Att varje elev ska kunna göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter. Att varje elev respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet, tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor. Att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utveckla en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.²⁶

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Vidare ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper samt visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt.²⁷

Läraren ska klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet. Vidare ska läraren öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Undervisningen ska av läraren planeras och genomföras så att eleverna möts och

²⁴ Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

²⁵ Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

²⁶ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Mål.

²⁷ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.²⁸

Avseende kunskaper framgår i läroplanens andra del att skolan bland annat ansvarar för att varje elev som läser ämnen efter genomgången anpassad grundskola kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck.²⁹

Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Läraren ska också organisera och genomföra arbetet så att eleven får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang och möjligheter att arbeta ämnesövergripande.³⁰

Avseende elevernas inflytande anges både i skollagen och i läroplanen att elever ska ges inflytande över utbildningen och att formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. I läroplanen anges vidare bland annat att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och även planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.³¹

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.³² På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.³³ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och inom givna ramar ett särskilt ansvar i bland annat följande delar: Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att kunskapsområdet sexualitet,

²⁸ Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

²⁹ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål.

³⁰ Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer.

³¹ 4 kap. 9 § skollagen, Lgr22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

³² 2 kap. 9 § skollagen.

³³ Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. Att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjligheter att uppfatta större kunskapsområden som en helhet och att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden.

Rektorn har även inom givna ramar ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.³⁴

Kursplanerna består av delarna syfte och centralt innehåll och har tillhörande betygskriterier samt i vissa ämnen även kriterier för bedömning av kunskaper.³⁵

³⁴ Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

³⁵ Lgra22, avsnitt 3. Kursplaner.